

Рейтинговий звіт IVFK 005-019 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Івано-Франківськ
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	07.05.2009 р.
Дата оновлення:	22.06.2018 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Івано-Франківська ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2017 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	07.05.2009	12.11.2009- 02.11.2017	22.06.2018
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в 2017 році відповідав середньому показнику по місцевих бюджетах у цілому та перевищував показники окремих міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки;
- високими темпами зростання доходної частини бюджету (146,3% у 2015 році, 132,8% у 2016 році та 136,2% у 2017 році) та покращенням показників ліквідності, в тому числі в результаті позитивного впливу бюджетної та податкової реформ;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності та низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- високим рівнем прозорості діяльності міської влади та здійсненням заходів щодо покращення надання послуг суб'єктам підприємництва та мешканцям міста.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська обмежується:

- високою чутливістю бюджету міста до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їх відновлення;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що негативно впливає на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Івано-Франківськ – місто обласного значення, адміністративний центр Івано-Франківської області, важливий економічний, транспортний, фінансовий та культурний центр. Територія міста Івано-Франківська складає 83,73 кв. км, протягом 2017 року межі міста не переглядалися. До складу Івано-Франківської міської ради входять 5 сіл: с. Крихівці, с. Вовчинець, с. Угорники, с. Микитинці, с. Хриплин. Місто не має районного поділу.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Івано-Франківська¹

Назва показника	2014	2015	2016	2017	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	247,8	251,5	254,5	257,5	101,2
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	73,5	69,6	69,8	71,6*	102,6
Середньомісячна заробітна плата, грн.	2 918,0	3 497,0	4 371,0	6 205,6*	142,0
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	7,4	3,1	4,8	17,0	354,4
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	4 263,6	10 177,0	10 343,6	10 919,1	105,6
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	504,8	464,8	456,3	498,1	109,2
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	431,2	313,7	571,5	485,2	84,9
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	381,3	398,7	124,7	243,2	195,0
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	630,6	919,6	1 037,8	1 289,5	124,2
Доходи бюджету, млн. грн.	997,5	1 459,8	1 939,3	2 639,0	136,1
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	1 001,4	1 427,8	2 179,7	2 670,1	122,5
Прямий борг (без врахування середньострокових позик з єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	4,3	3,2	2,0	14,0	438,5

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Івано-Франківській області, що надаються окремо за I, II, III та IV квартали 2017 року)

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради, Головне управління статистики в Івано-Франківській області,

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (257,5 тис. мешканців станом на 01.01.2018 р.) Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Демографічна ситуація м. Івано-Франківська протягом 2017 року, як і в попередніх періодах, характеризувалась зростанням чисельності населення як за рахунок природного приросту, так і позитивного сальдо міграції. Збереження протягом тривалого періоду позитивного

¹ Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих самих показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

сальдо міграційного приросту мешканців міста покращує забезпеченість ринку праці Івано-Франківська трудовими ресурсами. Зважаючи на структуру економіки Івано-Франківська, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців зайнята у малому бізнесі. На відміну від загальнодержавних тенденцій другий рік поспіль середньооблікова чисельність штатних працівників міста зростала, а рівень зайнятості населення, як і в попередні періоди, перевищував відповідний показник по країні в цілому.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Івано-Франківська, як і в 2016 році, були високими й значною мірою були забезпечені поетапним зростанням мінімальної заробітної плати та здійсненням індексації заробітної плати згідно з чинним законодавством, а також покращенням результатів фінансово-економічної діяльності підприємств міста. За результатами 2017 року, за розрахунками рейтингового агентства, темпи зростання рівня оплати праці становили вже 142% (137,1% по країні в цілому). Рівень оплати праці збільшився до 6 205,6 грн., що перевищує середньообласний показник, проте на 12,6% нижче середнього значення по країні (у 2016 році – нижче на 15,7%). Високі темпи зростання рівня номінальної заробітної плати та зростання середньооблікової чисельності зайнятих позитивно впливали на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, обсяг якого збільшився в 2017 році на 43,2% до відповідного показника минулого року.

Протягом 2017 року відбулося збільшення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам підприємств міста, співвідношення обсягу боргу до середньомісячного фонду оплати праці становило 3,8%, що відповідає помірному рівню заборгованості. Переважний обсяг боргу припадав на підприємства-банкрути.

Економічний потенціал Івано-Франківська характеризується багатогалузевою промисловістю, розвиненою комунальною та транспортною інфраструктурою. Місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності достатній, залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі невисока. Відповідно чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків залишається помірною. Провідні позиції у наповненні місцевого бюджету шляхом відрахування обов'язкових податків та зборів належать підприємствам енергетичного комплексу, машинобудування, закладам освіти, установам державного управління, фінансової сфери, торгівлі.

Протягом 2014-2016 рр. на економіку українських міст та їх фінансовий стан негативно впливали складна ситуація в економіці країни та зростання інфляційного тиску, що призвело до зниження реальних доходів підприємств і громадян. У II половині 2016 року після тривалої рецесії намітилися тенденції до поступового відновлення темпів зростання економіки, відбувалося уповільнення інфляційних процесів внаслідок стриманої монетарної та фіскальної політики, а також завдяки сприятливій динаміці світових цін на сировину та стабілізації інфляційних очікувань. У 2017 році відновлення економічного зростання тривало: мало місце зростання інвестицій та приватного споживання, у промисловості спостерігалось

збільшення обсягів виробництва в машинобудуванні, хімічній промисловості, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів, позитивну динаміку зберігали також галузі споживчого спрямування. При цьому зберігалися негативні чинники, що впливали на фінансовий ринок країни, а також нестабільна ділова активність в окремих секторах економіки, що у свою чергу негативно впливало на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста, як і в попередніх періодах, високі. За результатами 2017 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною, що було забезпечено, в тому числі, завдяки успішній політиці із залучення інвестицій (включаючи іноземний капітал), відкриттю нових підприємств та розширенню виробництва й кількості робочих місць на вже працюючих підприємствах, розширенню ринків збуту продукції, що виробляють підприємства міста. Окремі основні показники, що характеризують стан місцевої економіки (рівень зайнятості, обсяг капітальних інвестицій, обсяг прямих іноземних інвестицій, роздрібний товарооборот та обсяг введеного в експлуатацію житла) у розрахунку на 1 мешканця суттєво перевищували відповідні середні показники по країні.

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж 2017 року характеризувалася поступовим відновленням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. При цьому негативні фактори, що впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність зберігались: збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, збереження складних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності, складність отримання кредитних ресурсів. Вплив економічної рецесії в країні на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу Івано-Франківська (з огляду на його високу диверсифікацію за галузями та підприємствами й орієнтацію переважно на кінцевого споживача) та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним.

Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, машинобудування, харчова промисловість та виробництво іншої неметалевої продукції. Зважаючи на широкий асортимент продукції, що виготовляють підприємства міста, а також успішний результат заходів з розширення ринків збуту, обсяги реалізації промислової продукції промислового комплексу міста Івано-Франківська в цілому зростали. За результатами 2017 року підприємствами міста було реалізовано промислової продукції на 10,9 млрд. грн., що на 5,6% більше за відповідний показник 2016 року, але у розрахунку на 1 мешканця міста на 16,5% менше аналогічного показника по країні. Зростання значною мірою було зумовлено збільшенням обсягів реалізованої продукції підприємствами машинобудівного комплексу, текстильного виробництва, виготовлення виробів з деревини та поліграфічної діяльності, виробництва хімічних речовин і хімічної продукції, енергетичного сектору. Як і протягом 2016 року, мало місце скорочення обсягів промислового виробництва окремими підприємствами харчової промисловості.

Загалом міська економіка значною мірою залучена до зовнішньоекономічних процесів. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено

498,1 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця в 1,7 рази більше за середній показник по країні. Зважаючи на збереження стабільної внутрішньополітичної ситуації в регіоні, у м. Івано-Франківську, як і в попередні періоди, зберігається сприятливий інвестиційний клімат. Протягом 2017 року обсяги прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, зросли на 9,2%.

Чутливість підприємств міста до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. Це забезпечується достатньою диверсифікацією ринків збуту. При цьому, в 2017 році динаміка зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська уповільнилась – обсяги експорту скоротились на третину до показника 2016 року внаслідок зменшення обсягів продуктів рослинного походження та живих тварин і продуктів тваринного походження. Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Івано-Франківська зменшився на 15,1% та склав 485,2 млн. доларів США, що в розрахунку на 1 мешканця на 14% менше середнього показника по країні. Основу експортних поставок міста склали механічні та електричні машини (59,9% обсягів експорту) і продукти рослинного походження (24,4%).

Інвестиційна активність на території міста Івано-Франківськ значною мірою визначається підприємствами промислового комплексу. При цьому значну роботу в напрямку покращення інвестиційного клімату проводить влада міста. Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2017 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, склала 2 803,1 млн. грн., що на 6,7% більше, ніж у 2016 році, та в розрахунку на 1 мешканця на 11,8% більше середнього показника по країні. Протягом 2017 року було продовжено реалізацію проектів за участю міської влади.

Динаміка розвитку будівельної галузі країни та міста Івано-Франківськ протягом 2017 року покращилась. В 2017 році відбулося зростання виконаних підприємствами міста обсягів будівельних робіт (у тому числі за рахунок інфляційної складової). Івано-Франківськ залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору розвитку будівельної галузі та житлового будівництва. В 2017 році в місті прийнято в експлуатацію 243,2 тис. кв. м загальної площі житла, що майже вдвічі більше відповідних обсягів 2016 року. У розрахунку на 1 000 осіб наявного населення обсяги введеного в експлуатацію житла в місті, як і в попередніх періодах, суттєво перевищують відповідний показник по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду та будівель бюджетних установ), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими інституціями.

Протягом аналізованого періоду відбувався поетапний перегляд тарифів на комунальні послуги (електроенергію, газ для населення, послуги з централізованого опалення). Було затверджено також нові побудинкові тарифи. Протягом 2017 року рівень проплати населенням рахунків за надані житлово-комунальні послуги дещо погіршився, за всіма видами послуг він був нижчим за 100%, але залишався високим у порівнянні з середніми показниками багатьох міст країни. Загальний обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги (без урахування послуг із постачання електричної енергії та газопостачання) у розрахунку на 1 мешканця становив 341,7 грн., що, враховуючи динаміку зростання вартості енергоносіїв протягом останніх трьох років, відповідало низькому рівню боргу.

Івано-Франківська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Івано-Франківська перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом 2017 року спостерігалось подальше відновлення економічного зростання та, відповідно, попиту на об'єкти нерухомості міста. Протягом аналізованого періоду зросли кількість та площа приватизованих об'єктів комунальної власності, а також кількість проданих земельних ділянок. Загалом, за результатами 2017 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 7,6%, що на 2 в. п. менше у порівнянні з аналогічним показником у 2016 році.

Бюджет міста

Бюджет м. Івано-Франківська – бюджет місцевого самоврядування. Івано-Франківськ є містом обласного значення, зведений бюджет якого включає міський бюджет та 5 сільських бюджетів. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Івано-Франківську забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету м. Івано-Франківська формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Динаміка доходної частини бюджету міста Івано-Франківська (без урахування трансфертів) протягом 2012-2017 рр. була позитивною, а темпи її зростання (у всіх періодах, крім 2012 року) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. Починаючи з 01.01.2015 р., завдяки позитивним наслідкам бюджетної реформи, темпи зростання доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) суттєво підвищились. Рівень бюджетної забезпеченості покращився та протягом 2015-2017 рр. залишався на достатньому рівні: співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без

урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у 2017 році становило 99% (98,5% у 2016 році, 99,3% у 2015 році).

Протягом усього аналізованого періоду для бюджету міста Івано-Франківська характерним був низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду, суттєва залежність місцевих фінансів від результатів діяльності окремих підприємств відсутня, а чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків є помірною. Рівень самостійності бюджету у 2017 році залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Івано-Франківськ рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015, 2016 та 2017 роках перераховувалась реверсна дотація (вилучення) в сумі 18,2 млн. грн., 20,9 млн. грн. та 21,2 млн. грн., відповідно. Бюджетом міста на 2018 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 51,9 млн. грн.

Бюджет м. Івано-Франківська за результатами виконання в 2017 році, як і в попередньому відповідному бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (421 млн. грн.), показник якого збільшився порівняно із 2016 роком на 5,2%. Це було пов'язано з високими темпами зростання податкових надходжень (податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку), а також зі збільшенням обсягу трансфертів. За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 81,2 млн. грн. Бюджет міста за підсумками 2017 року виконано з дефіцитом обсягом 31,1 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 427 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 458,1 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку та запозичення.

Ліквідність бюджету міста за результатами 2013-2014 рр., перебувала на низькому рівні за загальним фондом та на високому рівні за спеціальним фондом. Протягом 2015-2017 рр. показники ліквідності за загальним фондом бюджету міста зросли до високого рівня. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста протягом 2015-2017 рр. не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом. У попередніх бюджетних періодах залежність від залучення короткострокових позичок була значною.

Протягом 2017 року до доходної частини бюджету міста надійшло 2 639 млн. грн., що на 36,1% більше, ніж обсяг відповідних надходжень у 2016 році. Основними джерелами формування доходної бази бюджету м. Івано-Франківська залишалися податкові надходження та трансферти з державного бюджету. Зважаючи на відновлення темпів зростання міської економіки в 2016-2017 рр., обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано у 2017 році на 101,2%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 100,1%, спеціального фонду – на 121,8%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Івано-Франківська за результатами 2017 року становив 2 670,2 млн. грн. та збільшився на 41,8% проти відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2017 рік план за видатками бюджету було виконано на 97,1%. Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства та будівництва. Починаючи з 01.01.2015 р. дві найбільші за обсягами видатків галузі бюджетної сфери (освіта та охорона здоров'я) фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей зростала. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризується збереженням у 2017 році високої питомої ваги капітальних видатків – 21,1%. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді, за даними міської ради, залишається високою – 90,7% обсягу видатків загального фонду за результатами виконання бюджету у 2017 році.

Міський бюджет м. Івано-Франківська на 2018 рік було затверджено 15.12.2017 р. Доходну частину бюджету міста затверджено у обсязі 3 237,6 млн. грн., що на 27,1% більше за фактичне виконання у 2017 році. Плановий обсяг видатків бюджету міста на 2018 рік встановлено в обсязі 3 339,1 млн. грн. (на 28,7% більше, ніж фактичний обсяг у 2017 році). Бюджет міста на 2018 рік прийнято з профіцитом загального фонду обсягом 970,96 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку). Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 1 075,96 млн. грн., джерелом покриття якого є кошти, що передаються із загального фонду та запозичення від міжнародних фінансових організацій, а також профіцитом в сумі 3,4 млн. грн., напрямком використання якого є погашення кредиту НЕФКО.

Основними джерелами доходної частини бюджету міста у 2018 році залишатимуться податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки та трансферти. Бюджетом міста було передбачено високі темпи зростання обсягу податкових надходжень до показників минулого періоду (на 60,9%), що буде забезпечено в тому числі очікуваним суттєвим збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 74,5%). Слід зауважити, що рівень виконання планових бюджетних показників за доходною та видатковою частинами бюджету міста протягом 2018 року та забезпечення високих темпів зростання за основними джерелами надходжень буде залежати від динаміки соціально-економічного розвитку міста та покращення макроекономічної ситуації по країні в цілому.

Боргові зобов'язання

Боргова політика Івано-Франківської міської влади визначається потребою в залученні додаткового фінансування для реалізації проектів з відновлення міської інфраструктури. Місто Івано-Франківськ має позитивну кредитну історію.

Консолідований борг м. Івано-Франківська станом на 01.01.2018 р. складав 302,9 млн. грн. (без урахування простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств), у тому числі:

- 13,96 млн. грн. – прямий борг Івано-Франківської міської ради (без урахування середньострокових позик, залучених у попередні бюджетні періоди з єдиного казначейського рахунку);
- 288,9 млн. грн. – сума наданих містом гарантій за кредитами комунальних підприємств, залучених від міжнародних фінансових організацій (у гривневому еквіваленті станом на дату складання звітності).

Слід зазначити, що пряме боргове навантаження бюджету міста є низьким. Співвідношення обсягу консолідованого боргу до фактичного у 2017 році обсягу доходної частини консолідованого бюджету міста без урахування трансфертів перебувало на помірному рівні та становило 22,1%. Зважаючи на нестабільну ситуацію на валютному ринку країни та зниження курсу гривні до основних світових валют чутливість бюджету міста до валютних ризиків через значний обсяг місцевих гарантій, наданих за кредитами міжнародних фінансових організацій, номінованих в іноземній валюті, залишається суттєвою. Частково зменшують ризики довгостроковий період погашення основної суми боргу за угодами про субкредитування та відсутність пікових навантажень.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Івано-Франківська підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Динаміка агрегованих бюджетних показників м. Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	2017
Податкові надходження	453 850,4	578 344,6	866 188,0	1 175 164,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	54 806,1	98 813,4	112 077,6	162 075,1
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	463 221,3	756 271,6	934 968,1	1 269 888,8
Операційні надходження всього	971 877,8	1 433 429,7	1 913 233,7	2 607 128,3
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	537 410,3	712 498,9	807 188,8	1 204 028,4
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	339 392,5	439 187,0	659 186,4	900 918,4
Операційні видатки всього	876 802,8	1 151 685,9	1 466 375,2	2 104 946,8
Операційний баланс	95 075,0	281 743,8	446 858,6	502 181,5
Фінансовий дохід	6,8	8,8	5 919,9	5 512,2
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	69,2	59,2	249,1	823,0
Фінансовий баланс	-62,4	-50,4	5 670,8	4 689,3
Поточний баланс	95 012,6	281 693,4	452 529,3	506 870,7
Капітальні надходження	14 761,4	26 315,5	20 129,3	25 029,8
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	10 863,6	0,0	0,0	1 349,8
Капітальні надходження всього	25 625,0	26 315,5	20 129,3	26 379,6
Придбання основного капіталу	77 388,4	186 272,0	280 855,1	345 659,2
Капітальні трансферти	47 484,8	90 217,7	135 353,9	218 739,5
Капітальні видатки всього	124 873,2	276 489,8	416 209,0	564 398,7
Капітальний баланс	-99 248,2	-250 174,2	-396 079,7	-538 019,1
Баланс після капітальних видатків	-4 235,6	31 519,2	56 449,6	-31 148,4
Кредитування з врахуванням повернення	-370,2	-414,3	-33,1	-49,0
Профіцит/дефіцит	-3 865,5	31 933,4	56 482,7	-31 099,4
Фінансування	3 865,5	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Додаток до рейтингового звіту № 2

Динаміка основних джерел фінансування бюджету м. Івано-Франківська, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	2017
Профіцит/дефіцит	-3 865,5	31 933,4	56 482,7	-31 099,4
Фінансування	3 865,5	-31 933,4	-56 482,7	31 099,4
Зміни залишків	10 112,2	-33 328,1	-53 339,6	21 737,5
залишок на початок року	62 588,3	52 476,1	85 804,1	139 143,7
залишок на кінець року	52 476,1	85 804,1	139 143,7	117 406,2
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	-1 205,2	0,0	0,0	0,0
Залучення	216 900,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	-218 105,2	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	40 000,0	78 230,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	-40 000,0	-78 230,0
Фінансування за борговими операціями	-1 113,0	2 251,9	-800,0	10 982,9
Запозичення	0,0	3 600,0	400,0	12 147,9
Погашення	-1 113,0	-1 348,1	-1 200,0	-1 165,0
Інші розрахунки	-3 928,5	-857,3	-2 343,1	-1 621,0
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради, розрахунки «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Івано-Франківськ, тис. грн.

Показники	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Податкові надходження	578 344,6	866 188,0	1 165 328,5	1 175 164,5	100,8	135,7
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	39,6	44,7	44,7	44,5	99,6	99,7
Податок та збір на доходи фізичних осіб	320 043,5	513 071,4	741 000,8	734 807,3	99,2	143,2
Податок на прибуток підприємств	3 269,4	3 908,7	747,7	747,7	100,0	19,1
Податки на власність	68,5	2,9	0,0	20,6	-	705,0
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів	7,4	6,5	0,0	2,2	-	34,3
Акцизний податок	88 922,4	118 838,4	121 534,3	127 269,1	104,7	107,1
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	8 351,7	11 744,5	21 923,5	22 601,5	103,1	192,4
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	75 728,6	97 361,2	109 086,0	108 827,2	99,8	111,8
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	1 707,8	1 477,2	1 359,0	1 377,4	101,4	93,2
Єдиний податок	79 872,9	119 226,5	168 572,4	171 634,5	101,8	144,0
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	276,8	448,3	1 000,4	984,9	98,4	219,7
Інші податки та збори	95,8	102,4	104,4	6 892,1	6 601,6	6 733,5
Неподаткові надходження	96 941,8	115 427,8	135 637,8	163 606,7	120,6	141,7
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	6,6	6,0	5,2	6,2	119,2	104,2
Власні надходження бюджетних установ та організацій	40 025,7	53 673,2	38 860,0	59 591,3	153,3	111,0
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	5 916,4	5 505,5	5 506,4	100,0	93,1
Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва	33,7	136,3	5,0	10,5	210,8	7,7
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	12 547,6	12 662,4	13 366,0	13 400,6	100,3	105,8
Державне мито	11 748,8	7 193,1	425,3	438,8	103,2	6,1
Плата за надання адміністративних послуг	12 405,4	13 861,8	32 143,1	31 417,2	97,7	226,6
Інші неподаткові надходження	20 180,6	21 984,6	45 332,9	53 241,8	117,4	242,2
Доходи від операцій з капіталом	26 315,5	20 129,3	24 690,7	25 029,8	101,4	124,3
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	1,8	1,0	0,9	0,9	100,2	91,4
Кошти від продажу основного капіталу	8 231,1	1 911,2	5 836,8	5 916,3	101,4	309,6
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	18 084,4	18 218,0	18 853,9	19 113,4	101,4	104,9
Цільові фонди	1 880,5	2 569,7	2 000,0	3 980,6	199,0	154,9
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,1	0,1	0,1	0,2	196,7	113,8
Разом доходів	703 482,4	1 004 314,8	1 327 656,9	1 367 781,5	103,0	136,2
Трансферти	756 271,6	934 968,1	1 279 885,0	1 271 238,6	99,3	136,0
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	51,8	48,2	49,1	48,2	98,1	99,9
ВСЬОГО	1 459 754,0	1 939 282,9	2 607 541,9	2 639 020,1	101,2	136,1

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 4

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету міста Івано-Франківськ, тис. грн.

Показник	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту за ост. період, %
Державне управління	44 599,3	72 686,6	151 371,1	148 710,4	98,2	204,6
Правоохоронна діяльність та забезпечення безпеки держави	0,0	0,0	1 641,0	1 640,5	100,0	-
Освіта	353 390,7	475 126,8	699 111,8	684 861,1	98,0	144,1
Охорона здоров'я	221 176,0	238 724,8	317 798,9	326 923,5	102,9	136,9
Соціальний захист і соціальна допомога	341 376,3	559 648,9	791 258,5	783 431,3	99,0	140,0
Житлово-комунальне господарство	136 463,5	145 929,2	225 396,6	210 599,7	93,4	144,3
Культура і мистецтво	42 309,8	49 781,8	70 716,6	69 634,6	98,5	139,9
Засоби масової інформація	3 525,0	3 890,0	4 587,8	4 583,8	99,9	117,8
Фізична культура і спорт	12 849,9	18 707,6	28 396,4	28 278,8	99,6	151,2
Будівництво	83 538,6	126 773,6	206 986,7	160 561,0	77,6	126,7
Землеустрій	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Транспорт	17 465,4	18 792,9	0,0	0,0	-	0,0
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	66 653,0	104 012,9	150 598,1	150 343,5	99,8	144,5
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	-
Запобігання та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Обслуговування боргу	59,2	249,1	830,5	823,0	99,1	330,4
Цільові фонди	2 098,1	4 147,0	13 062,5	11 319,5	86,7	273,0
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	60 595,3	21 387,3	36 862,6	38 256,6	103,8	178,9
Разом видатків	1 386 100,2	1 839 858,5	2 698 624,0	2 619 967,3	97,1	142,4
Трансферти іншим бюджетам	42 134,7	42 974,8	51 135,4	50 201,2	98,2	116,8
у т.ч. реверсна дотація (до 01.01.2015 р. - кошти, що передаються до Державного бюджету)	18 221,2	20 907,5	21 171,7	21 171,7	100,0	101,3
Усього видатків	1 428 234,9	1 882 833,3	2 749 759,4	2 670 168,5	97,1	141,8
Надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам	42,0	52,0	53,0	40,0	75,5	76,9
Повернення коштів, наданих для кредитування індивідуальних сільських забудовників	-32,0	-32,0	-33,0	-20,0	60,6	62,5
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	300,0	432,0	432,0	100,0	144,0
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-424,3	-353,1	-380,0	-501,0	131,8	141,9
Разом	1 427 820,6	1 882 800,2	2 749 831,4	2 670 119,5	97,1	141,8

Джерело: Дані Івано-Франківської міської ради